

BALUWA YA PAULI KWA VANDU VA KOLOSAYI VAKOLUSAYI ULONGULELU

Baluwa kwa Vakolosayi yayandikiwili na ndundami Pauli sula ya 1:1. Mweni ayandikili baluwa paghaveyi muchijaka, pamongapa yaveli mumlima wa Loma, ayi yaveli gati ya myaka ya milongu sita kukandila pasovili kala Yesu. Vakolosayi na Vaefesu pamu na Filimoni, sikukemiwa baluwa sha muchijaka nongwa Pauli ayandikili chipindi paghaveyi muchijaka. Mweni ayandikili baluwa ayi kwa lipinga lya vandu yivamjumilili Kilistu mumbwani ya Kolosayi. Pauli akandishili ng'odu lipinga lya yivamjumila Kilistu lya Kolosayi ngimu wawombili mu sula ya 2:1, lakini mweni akudayiliwa kulilolela. Yikuweshikana Epafula ndi yakandishili lipinga lya vandu yivamjumilili Kilistu kukandila paaghaveyi Kolosayi.

Pauli yimgobulili nendu ng'ulilu ya ufyangu mumipinga ya vandu yivamjumilili Kilistu aku Kolosayi. Mubaluwa shaki ayandikili nendu kwilata nongwa ayi. Kula kwavelili na fipinga fya vayawudi yivamjumilili Kilistu yivaveli vakuyesha kuvang'ang'anika vandu vamonga yivamjumilili Kilistu vakombikeshi malawu va dahili va Vayawudi nendu yaveli kudumula jandu. Pauli akuyandika nakaka kucha mundu yamjumilili Kilistu akudayiliwa chindu ha, awu mundu wingi ha ila Yesu weka hela ajumiliwi

na Chapanga sula ya 1:15-20 na ngulilu yiyilata hoshu sha vandu vava chindu ha sula ya 2:8.

Fivelili mugati kwa chikata

Pauli akukanda baluwa kwa kuvajambusha vandu yivamjumilili Kilistu va aku Kolosayi sula ya 1:1-2.

Pambeli mweni akuyandika ukomi wa Kilistu kuyangula kwilata ng'ulilu ya ufyangu Mukolosayi sula sha 1:3-3:4.

Ngimu mubaluwa shaki sitangalili Pauli atolili nusu ya baluwa yaki kulayila findu fikomi kwilata ngalilu nofu ya vandu yivamjumilili Kilistu ndambu wuvadayiliwa kwikala sula ya 3:5-4:6.

Pauli akumalilila baluwa yaki kwa jambu na kulayila baluwa yisomiwi kwa lishu mumipinga mingi ya vandu yivamjumilili Kilistu sula ya 4:7-18.

Baluwa ya Pauli yiyenda kwa Vakolusayi

¹ Nenga Pauli, ndundami wa Yesu Kilistu, kwa ndambu yadayilili Chapanga, ndiva pamu na mlongu wetu Timotewu.

² Tukuwayandikila yumwi vandu va Chapanga yimuveli aku Kolosayi, yimuvelili vagoleki mukwilumba na Kilistu. Tukuvaluvila usangi na kusika kwa Chapanga Tati wetu.

Dadavu ya kulumba

³ Majuva vosi patuvadadavila tukumulumba Chapanga, Tati wa Bambu wetu Yesu Kilistu,

⁴ nongwa tupikanisha milandu ya jumilu yenu kwa Yesu Kilistu na ndambu utami wenu kwa vandu va Chapanga vosi.

⁵ Jumilu yenu na ndamilu yenu yiva chikandilu mushuvililu yimuvikiwili kumbindi kwa Chapanga. Mwapikanishili pakwandi milandu yaki ya shuvililu, chipindi pamulanduliwili Chilongu cha Nakaka.

⁶ Chilongu chikuyendelela kuyegha ngalilu nofu kwa vandu na kukwila mumlima wosi kucha wula wuyigoliwili kwa yumwi, kufumila lijuva lila pamupikanishili milandu ya usangi wa Chapanga na kumanya kucha yiva nakaka.

⁷ Muiwula usangi wa Chapanga Kufuma kwa Epafula, ndumindumi muyetu yaveli ndi mgolafichuku goleki wa Kilistu kwanongwa ya yufwi.

⁸ Mweni katuhimulila wula utami wa Mfuki wa Chapanga wavasangilili yumwi.

⁹ Kwa nongwa ayi yufwi majuva vosi tukuvadavila yumwi kukandila chipindi patupikanishili milandu yenu. Tukumuluva Chapanga avamemeshi umanyi wa utami waki, pamu na luhunja lwa Mfuki.

¹⁰ Pambeli damuweshi kwikala ngimu wadayila Chapanga, damugoli fila fyadayila mweni. Ngalilu yenu dayiyeghi ndambu nofu sha kugola na yumwi damukuli muumanyi wa Chapanga.

¹¹ Nguluva avasangili liwovi kwa uwesu waki mkomi, ili muweshi kupata findu fyosi kwa kuvetela na uwunilifu.

¹² Kwa cheleli mumulumbe Tati, yavagolili yumwi muhali mbala yavavikilili vandu vaki muwutwa wa ngesha.

13 Mweni atulowulili muliwovi lya lwisa na kutuyingisha muwutwa wa Mwana waki yamtamili,

14 kwa mweni akutugola tugombuliwi, aku ndi kupomiliwa sambu.

Kilistu na chichuku chaki

15 Kilistu yawoneka nakaka akwifwana na Chapanga yangajila kuwoneka, avelili kala findu fyosi fyakali kulumbiwa.

16 Kupitila mweni findu fyosi fyagolikili pamlima na kumbindi. Findu fingajila kuwoneka na fila fiwoneka, awu figoda, awu vatavala awu yivavelili va liwovi lya vatavala, awu vakomi na yivavelili na liwovi, fyosi fyalumbiwili na mweni kwilata mweni.

17 Mweni Kilistu avelili kala findu fyosi pafigolikili na kuyilumba na Kilistu findu fyosi fikwikala pahali paki.

18 Kilistu ndi mutwi wa mvili na ndi vandu yivamjumilili Kilistu, mweni ndi chikandilu cha unofu. Mweni ndi wa kwaa kushukuka munjifwa, ili ghavi fwasi yakwaa mufindu fyonda.

19 Nongwa Chapanga adayilili uchapanga waki wosi wuvi mugati ya Kilistu.

20 Mweni findu fyosi kafigola fijovishiwi na Chapanga. Kupitila mwasi wa Mwana waki yasovili palupingika, Chapanga ayeghili kusika na findu fyosi pamlima na kumbindi kwa Chapanga.

21 Dahili mwaveli kutali na Chapanga na mwaveli vachimdwama vaki muhosu shenu

kwanongwa ya hoshu shenu na figoli fya wafu fimugolili.

²² Lakini ponopa, kwa njifwa ya mwana mundu yayikalili apa pamlima, Chapanga kava-jovesha na mweni, ili avaviki pawulongolu yaki muvi vang'alili na vanofu ngajila wafu.

²³ Mukudayiliwa muyendileli na chikandilu chidindalili muujumilwa, wala mukotoo kutikanyishiwa mudumbilu yila yimupatili pamupikanishili Chilongu cha Nyanyi. Nenga Pauli ndiva ndumindumi wa Chilongu achi cha Nyanyi chilanduliwili kala kwa filumbi fyosi mumlima.

Chichuku cha Pauli kwa vandu yivamjumilili Kilistu

²⁴ Hinapawu ndiva na cheleli kugoboliwa kwanongwa ya yumwi, nongwa kwa kugoboka nenga apa pamlima, ngutanga kumalila chila chiyangilili mukugobuliwa kwa mvili wa Kilistu, afi ndi fipinga fya vandu yivamjumilili Kilistu.

²⁵ Nenga goliwa ndumindumi va yivamjumilili Kilistu ngimu natilu yaki Chapanga ahadishili nenga chichuku kwanongwa ya yumwi. Chichuku cheni ndi kulandula lulayilayi lwa Kilistu kwa nakaka,

²⁶ ndi lufisu lufisiwili kwa fileli fyonda fya vandu va kumbeli, lakini ponopa kavamanyisha vandu va Chapanga vaki.

²⁷ Chapanga akadayileyi vandu vaki vamanyi fisu ayi wuyivelili ngomi na ukomi wawuvikili kwa vandu va milima yingi na ndi awu, Kilistu

kava mugati yenu na chilongu achi dachimanyishi kucha damuvi pamu muukomi wa Chapanga.

²⁸ Kwa nongwa ayi tukumulandula Kilistu kwa vandu vosi, tukuvakayika na kuvawula vandu vosi kwa luhunja losi, ili tuweshi kumuyegha kila mundu pawulongolu ya Chapanga pamuva mudindala mukwilumba na Kilistu.

²⁹ Kwa natilu ayi nenga ngugola chichuku kwa kukuvilisha kunu pagola kwa liwovi likomi lya Kilistu liyigola chichuku mugati ya nenga.

2

¹ Leki ndivawombeli ndambu yigola chichuku kwa uhwadali kwanongwa ya yumwi na kwa vandu va Laudekia na vala vosi vangajila kung'ona kwa mesu.

² Ngugola naha ili ndima shawu sikoliwi mawoku na kwilumba pamu muutami, ili yimemishiwi umanyi wutangalili wuyeghiwa na umanyi wa nakaka. Topi davamanyi mbwepu ya Chapanga yeni ndi Kilistu.

³ Mugati ya mweni mwifisa sanja ya luhunja lwosi na umanyi.

⁴ Topi nguvawombela chilongu achi ili mukotoo kujangiwa na mundu kwa filongu fya ufyangu.

⁵ Nongwa ndiva na yumwi ng'odu, lakini nguvayivasuva ha, ndiva na cheleli kuwona ndambu yimuwoloka pamu muujumilwa wenu kwa Kilistu.

Ngalilu ya nakaka mukwilumba na Kilistu

⁶ Topi kucha mumjumilili Bambu Yesu Kilistu, muyendileli mungalilu ya kwilumba na mweni.

⁷ Mwikoleli mugati yaki ngimu mikigha na mujengi ngalilu yenu pambindi ya mweni na mudindali muujumilu, kucha wavawulili. Kandi muvi vandu va kulumba.

⁸ Mwiloleyi mundu akotoo kuvagola kuva vavanda kwa kuvajanga, kwa ndambu ya chishovi cha luhunja lwa mundu na ndambu ya ng'ulilu ya fuki sha pamlima, vakufuma ha kwa Kilistu mweni.

⁹ Nongwa mugati ya Kilistu muuwundu waki, muna uchapanga wonda wa Chapanga,

¹⁰ yumwi mugayiliwa unofu wosi mukwilumba na mweni. Mweni kava mkomi wa wovi shosi sitavala.

¹¹ Kwa kwilumba na Kilistu yumwi mwingila jandu kuwusha wundu wa sambi, jandu yivagola kwa mawoku va vandu ha, ila yila yidumuliwa na Kilistu, yeni yikwilata kutulowola muchikandilu cha sambi.

¹² Pamubatishiwili musikiwa pamu na Kilistu na muubatishu yumwi mulowuliwa na Kilistu kupitila ujumilu muliwovi lya Chapanga yamshukushili Kilistu munjifwa.

¹³ Pamongapa yumwi mwaveli musova ndima shenu kwanongwa ya vifyu shenu na kwanongwa yumwi mwaveli vandu va milima yingi. Lakini Chapanga kavayegha mwikali pamu na Kilistu. Chapanga katupomela sambi shetu shosi,

¹⁴ Awushilili yila hati ya nongwa yitovelili nayu na mashaliti vaki na kuyiwusha nakamu kwa kuyivangilila mulupingika.

15 Aku Yesu Kilistu avapokili liwovi ava vatavala na vakomi, avatayili soni pawelu kwa kuvakuluwula kucha yivakamuliwili mumgoha mumwanja wa uweshi waki.

16 Topi, mukotoo kumuhigha mundu yoyonda kwa filivi awu filandi, majuva va lihungu na lihungu lya mwesi wa shonu awu lijuva lya kupumulila.

17 Milandu yosi ayi lisisi hela lya fila dafiyisi, unakaka weni ndi Kilistu.

18 Mukotoo kujumila kuhighiwa na mundu yoyosi yadayila ghavi mnofu kwanongwa ya milotu yapaweka na yakuvilisha ushisha moyu wa ufyangu na dadavu kwa makungu. Mundu wa ndambu ayi kapufika kwa hoshu sha udesi sha chimlima,

19 na kayisegha na Kilistu yaveli mutwi wa mvili awu. Kwa wutwa wa Kilistu, mvili wonda ukulya na kuva pamu na mihembahemba yaki, veni vakukula kucha ndambu yadayila Chapinga.

Kusova na kuyikala pamu na Kilistu

20 Yumwi musova pamu na Kilistu na kulowoka muwutwa wa fuki sitavala mumlima. nongwa liki mukwikala kucha wula vandu va mlima awu? Nongwa liki mukuvikiwa mumashaliti ava?

21 “Mkotoo kakamula achi” na “Mkotoo kuyesha chila” na “Mkotoo kugufya chila?”

22 Milandu ayi yosi yiva chindu ha payigoleka, ayi yiva malayishu va mundu hela.

23 Nakaka mashaliti ava vakuwoneka kucha va luhunja lwa ndambu ya kudadava kwa

kuying'ang'anika, ugoleki na kuyigolela njimba umakuluhu, lakini chindu ha kuwusha dobukelu sha njimba.

3

Ndambu ya ngalilu ya shonu

¹ Leki mushukushiwa pamu na Kilistu, muviki ndima shenu mufindu fya kumbindi kwa Chapanga, kwavelili Kilistu yayikalili mwambu wa kumlilu wa Chapanga.

² Muvi na luhujulu lwa milandu ya kumbindi, milandu ya pamlima ha.

³ Nongwa yumwi musova na unofu wenu ufisiwa pamu na Kilistu kwa Chapanga.

⁴ Unofu wenu nakaka ndi Kilistu na chipindi dafumbuki na yumwi wuwu damufumbuki pamu na mweni muukomi.

Ngalilu ya dahili na ngalilu ya shonu

⁵ Topi, mufileki nakamu findu fyosi fivelili mugati yenu fyivelili fya mlimawu, upeji, wafu, luhujulu, kutama wafu na kudobukela, fyeni fikuyifwana na kujuma fyavagolili kwa mawoku.

⁶ Kwa nongwa ya milandu ayi maya va Chapanga vakuvayisila vosi yivamuleka.

⁷ Chipindi chimu yumwi wuwu mwavelili mukwikala mumilandu kucha ayi, pamutavaliweyi na afi.

⁸ Lakini ponopa muyileki milandu ayi yosi: Maya, luhujulu na sambu, kuduka awu filongu fya wafu fikotoo kufuma mumilomu yenu.

9 Mkotoo kuyifyangulila fya udesi mwaveni, yumwi muleka kala milandu ya dahili pamu na ndambu yimugoleyi.

10 Muyifwalishi uwundu wa shonu, Chapanga akuyendilela kuvaghalambula, kuvagola muvi ndambu yaveli mweni, ili mumumanyi Chapanga nakaka.

11 Kwa ndambu ayi kwa hela kandi kafwauti ayu Mgiliki ayu Muyawudi, yayingilili jandu na yangajila kwingila jandu, yapwembukili na yivangajila kupwembuka, mvanda na yangajila kuva mvanda. Kilistu mweni findu fyosi kandi kava mugati ya fyosi.

12 Yumwi vandu vaki Chapanga, mweni avatamili na kuvashawula. Topi muvi na ndima ya lusungu na usangi na vanakunyekwa na ushisha moyu na uwunilifu.

13 Muyiwunishili na kuyipomela mwaveni na pala yumu pakamvifya muyaki. Muyipomeli mwaveni ngimu Bambu avapomelili yumwi.

14 Pamugola afi fyosi muyongeshi utami weni ndi wukukunga kila chindu.

15 Na kusika yitupokela kufuma kwa Kilistu yivalongoshi mundima shenu, nongwa muusangi ayi Chapanga avakemili yumwi muvi mvili wumu. Kandi muvi mukulumba!

16 Chilongu cha Kilistu kiyikali mugati yenu pamu na ulundamali waki wosi. Muwula na mulangushi vamonga kwa luhunja lwosi. Musomoli sabuli na misambu ya mundima, mumso-muleli Chapanga pamu na kumlumba mundima shyenu.

17 Kila chindu chimugola kwa kudeta awu

kwa kugola, mugoli kwa litawa Iya Bambu Yesu ngimu wumumlumbili mweni Tati Chapanga.

Ndambu ya kwikala muunofu wa shonu

¹⁸ Vehi muvapikani valumi venu, ngimu wadayila Bambu.

¹⁹ Valumi, muvatami vehi venu na mukotoo kuva na maya nawu.

²⁰ Vana, muvapikani valeli venu majuva vosi nongwa ayi yikumunowesha Bambu.

²¹ Yumwi valeli, mukotoo kuva na maya na vana venu, davalepusiwi.

²² Vavanda, muvapikani vabambu venu va pamlima mumilandu yosi, chipindi chila hela ha pavavalola kwanongwa mukudayila kuyikom-bikesha kwa veni, ila mugoli naha kwa ndima yosi, kwanongwa ya kumunowesha Bambu.

²³ Fimugola fyosi, mugoli kwa ndima yosi, kwanongwa ya Bambu, kwanongwa ya mundu ha.

²⁴ Mumanyi kucha damupokeli fupu ya Bambu, ayivikili kwa vandu vaki. Nongwa Kilistu ndi Bambu yimumukimbanikila.

²⁵ Na vandu yivavifya dawahombiwi ndambu yivagolili, kwanongwa Chapanga akumuhigha kila mundu ngajila kumlola kuwushu.

4

¹ Yumwi vabambu, muvapi haki vavanda venu. Mumanyi wuwula yumwi muva na Bambu wa kumbindi.

Nayililu

² Muvi mukudadava majuva vosi, mwikali mesu na kumulumba Chapanga.

³ Wuwula mutudadavili na yufwi, ili Chapanga datugayili fwasi ya kulandula chilongu cha nyanyi cha mbwepu ya Kilistu. Vamika muchijaka kwanongwa yiyi.

⁴ Muluvi Chapanga deti kucha niyilatili na kwa ndambu mbwepu ayi yimanyiki.

⁵ Muvi na luhunja kwa vandu vangajila kumjumuila Chapanga, mugoli fichuku kwa fwasi shosi simuveli nashu.

⁶ Detelu yenu yivi ya nyanyi na yivanoweshi vandu na mumanyi ndambu ya kuvayangula nyanyi vandu vosi.

Jambushilu ya mbelu

⁷ Mlongu wetu yitumtamilyi Tukiku, mgo-lafichuku munofu na ndumindumi muyetu muchichuku cha Bambu, davawombeli milandu ya nenga yosi.

⁸ Ayu ngumulayisha kwa yumwi, ili avakoli liwoku na avawombeli ndambu yituyendelela.

⁹ Akwisa pamu na Unesimu, mlongu yitumtamilyi na yajumiliwili na yumwi. Veni davavawombeli milandu yosi yigoleka kunu.

¹⁰ Alisitaku yaveli muchijaka pamu na nenga, akuvajambusha na Maliku muhisi mundu Banabasi. Mupokela kala unjagila waki, payisa kayenu mumulibushili.

¹¹ Na Yesu yivamukemea Yustu wuwula akuvajambusha. Ava ndi Vayawudi vatatu vaju-milili kugola chichuku na nenga muwutwa wa

kumbindi kwa Chapanga, kandi veni vandanga nendu nenga.

¹² Epafula mundu wa kayenu, mvanda wa Yesu Kilistu, akuvajambusha. Chipindi chosi akuvadavila yumwi mugangamali na mukamali na muvi vanakaka mumilandu yosi yadayila Chapanga.

¹³ Nenga mtovilela kucha akugola chichuku nendu kwanongwa ya yumwi na ya vandu va Laudekia na Hielapoli.

¹⁴ Luka, yula yitumtamilyi, mganga na Dema, vakuvajambusha.

¹⁵ Muvajambushi valongu vetu yivavelili Laudekia na Nimufa na lipinga lya vandu yivamjumilili Kilistu livelili munyumba yaki.

¹⁶ Pamusoma kala baluwa ayi nakaka muyisomi na kwa vandu yivamjumilili Kilistu va Laudekia na yumwi mukimbaniki ili muyisomi baluwa yivayipatili veni.

¹⁷ Mumuwombeli Alikipu, agoli kwanongwa chichuku chamugayilili Bambu, achimalishili.

¹⁸ Nguvayandikila nimweni Pauli kwa liwoku lyangu mukotoo kuyivasuwa kucha ndiva muchijaka! Usangi wa Chapanga wuvi pamu na yumwi.

Lilaghanu Iya Shonu
The New Testament in the Ndamba language of
Tanzania

copyright © 2014 The Word for the World and Pioneer Bible Translators

Language: Ndamba

Translation by: Pioneer Bible Translators

Contributor: The Word For The World

Ndamba & The New Testament in Ndamba

This translation, published by The Word for the World Bible Translators and Pioneer Bible Translators, was published in 2014.

If you are interested in obtaining a printed copy, please contact The Word for the World Bible Translators at www.twftw.org.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2018-02-06

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source files dated 29 Jan 2022

305bc77f-198f-5a79-803d-345305ed81b7